

Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.- beoordeling

Wijziging bestemming perceel 'Buffergebied de Hellen'
(kad nr E569, E288, 413, 412, 454, 1454, 1451 en 1456)
van agrarisch naar natuur

bevoegd gezag: gemeente Veenendaal

initiatiefnemer: provincie Utrecht, namens Staatsbosbeheer

december 2020

Auteur
A. Jansen

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Bestemming locatie	1
1.3	Waarom een m.e.r.-beoordeling	2
2	Kenmerken van het plan	4
2.1	Voorgenomen inrichting	4
2.2	Kenmerken van het plan	5
3	Plaats van het plan	7
4	Kenmerken van het potentiële effect	8
4.1	Bodem	8
4.2	Archeologie	8
4.3	Natuur	8
4.4	Geluid	8
4.5	Luchtkwaliteit	8
5	Conclusie	9

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de uitvoering van maatregelen uit de PAS-gebiedsanalyse en het beheerplan voor het Binnenveld is het landbouwperceel aan de zuidoostkant van de Hellen aangekocht door Staatsbosbeheer. In het huidige bestemmingsplan heeft het perceel grotendeels een agrarische bestemming, dit past niet bij de nieuwe functie.

In opdracht van de provincie Utrecht stelt de gemeente Veenendaal een nieuw bestemmingsplan op met als doel de bestemming van het perceel te wijzigen naar natuur.

Onderdeel van de procedure tot wijziging van het bestemmingsplan is deze m.e.r.-beoordeling.

Op onderstaand kaartje is de ligging van het plangebied weergegeven.

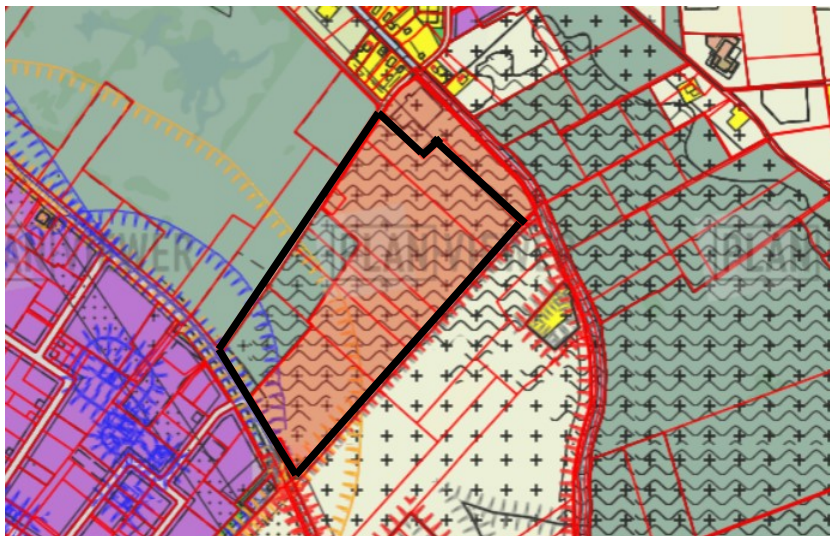
Figuur 1. Ligging plangebied

1.2 Bestemming locatie

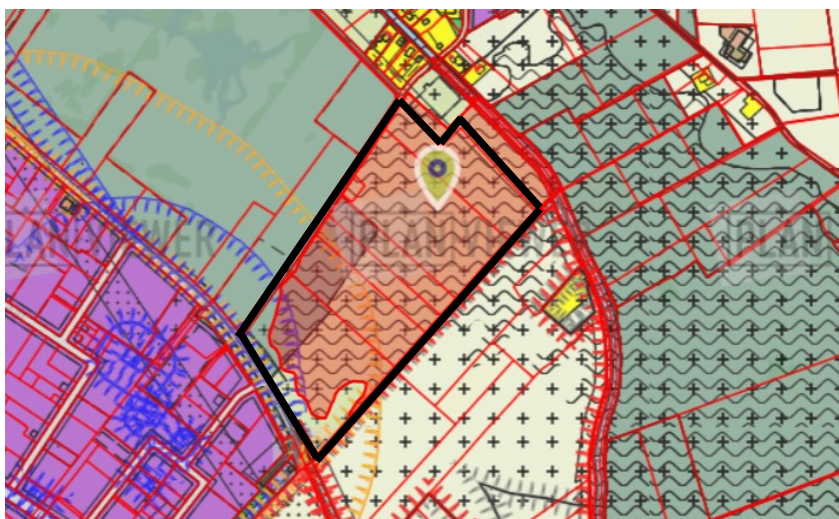
De locatie maakt onderdeel uit van het vigerende en onherroepelijke bestemmingsplan 'BG (buitengebied) Veenendaal', vastgesteld op 27-06-2013. Op onderstaande figuren 2 en 3 zijn uitsneden te zien van de plankaart.

Binnen het projectgebied zijn meerder bestemmingen van toepassing:

- Enkel bestemming Natuur (klein deel, groen in figuur 2.)
- Dubbelbestemming Waarde Archeologie 2 (klein deel binnen de natuurbestemming)
- Enkelbestemming Agrarisch met waarden (groot deel, oranje in figuur 2.)
  - Waarde 'open landschap'
  - Waarde 'karakteristiek verkavelingspatroon'
- Dubbelbestemming Waterstaat – Waterbergingsgebied (oranje in figuur 3.)

Figuur 2. Huidige bestemming plangebied (grotendeels agrarisch met waarden)

Figuur 3. Deel van gebied met dubbelbestemming waterberging

1.3 Waarom een m.e.r.-beoordeling

Volgens het Besluit milieueffectrapportage (hierna: Besluit m.e.r.) dient voor activiteiten uit onderdeel D te worden bepaald, of er ten gevolge van de voorgenomen activiteit sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Afhankelijk van waarschijnlijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu is een milieueffectrapportage (m.e.r.- de procedure) al dan niet nodig en dient er wel of geen MER (milieueffectrapport - het document) te worden opgesteld. Dit is ter beoordeling aan het bevoegd gezag.

In het Besluit m.e.r. is de functiewijziging van landbouwpercelen opgenomen in categorie D 9.

Er is hier sprake van een vormvrije m.e.r.-beoordeling, omdat de drempelwaarde van deze categorie D 9 uit het Besluit m.e.r. niet wordt overschreden. De voorgenomen wijziging heeft namelijk geen betrekking op een oppervlakte van 125 ha of meer.

Deze aanmeldnotitie ten behoeve van de m.e.r.-beoordeling gaat in op de mogelijke negatieve gevolgen voor het milieu. Met deze informatie kan het bevoegd gezag bepalen of er al dan niet een MER dient te worden opgesteld.

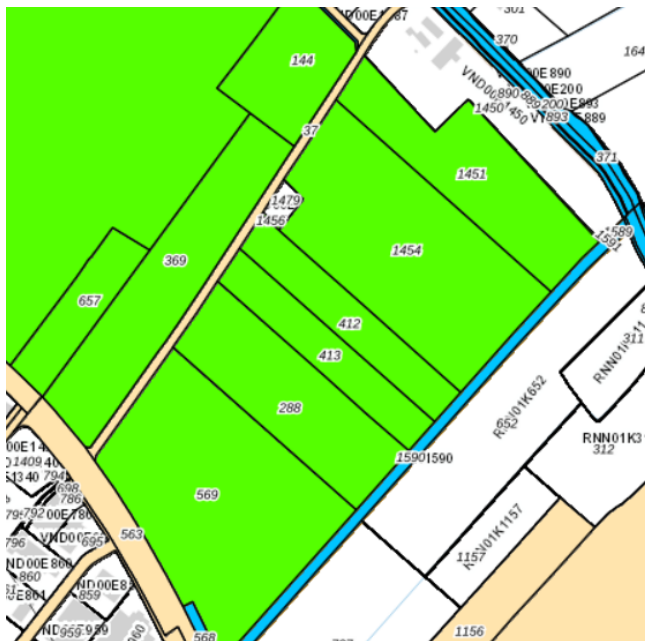
De aanmeldnotitie is vormvrij, maar heeft wel een aantal inhoudelijke voorwaarden. De 'belangrijke nadelige gevolgen' moeten worden beoordeeld op basis van het toetsingskader van bijlage III van de Europese Richtlijn Milieueffectbeoordeling (85/337/EEG), deze noemt drie hoofdthema's:

1. de kenmerken van de activiteit (waaronder omvang, verontreiniging, hinder en risico van ongevallen);
2. de plaats van de activiteit (in relatie tot de kwetsbaarheid van het milieu);
3. de kenmerken van het potentiële effect (waaronder het bereik, de orde van grootte en waarschijnlijkheid van het effect).

Hierna wordt ingegaan op deze thema's.

2 Kenmerken van het plan

Onlangs is het perceel ten zuid-oosten van de Hellen, voormalig agrarisch grasland, bij Staatsbosbeheer in eigendom gekomen. Deze gronden zijn aanliggend aan het Natura 2000-gebied De Hellen (Binnenveld) te Veenendaal en maken deel uit van het natuurnetwerk Nederland (NNN). Het betreft de volgende kadastrale nummers: VND00E569, VND00E288, VND00413, VND00412, VND00454, VND001454, VND001451 en VND001456 (zie onderstaande figuur, alle percelen liggen ten zuid-oosten van de Rauweveldseweg). Het oppervlak bedraagt ca. 18 ha.

Figuur 4. kadastrale indeling plangebied

De gronden zijn verworven als buffergebied om kwelwater langer in De Hellen vast te houden. Oorspronkelijk was het de bedoeling om het gebied ook als calamiteitenberging voor De Grift in te richten. Op basis van recent onderzoek is echter gebleken dat de opvang van water uit de Grift in zijn geheel kan plaatsvinden in het zuidelijk gelegen natuurgebied 'de Achterbergse Hooilanden'.

2.1 Voorgenomen inrichting

De basis voor de maatregelen die in het plangebied worden uitgevoerd ligt in het Natura2000—beheerplan voor het Binnenveld (vastgesteld in 2019). Het gebied dient als natuur te worden ingericht met een hydrologische bufferfunctie om de kweldruk in het Natura2000-gebied De Hellen te vergroten. Dit dient te worden bereikt met peilopzet door het afdammen van de watergangen.

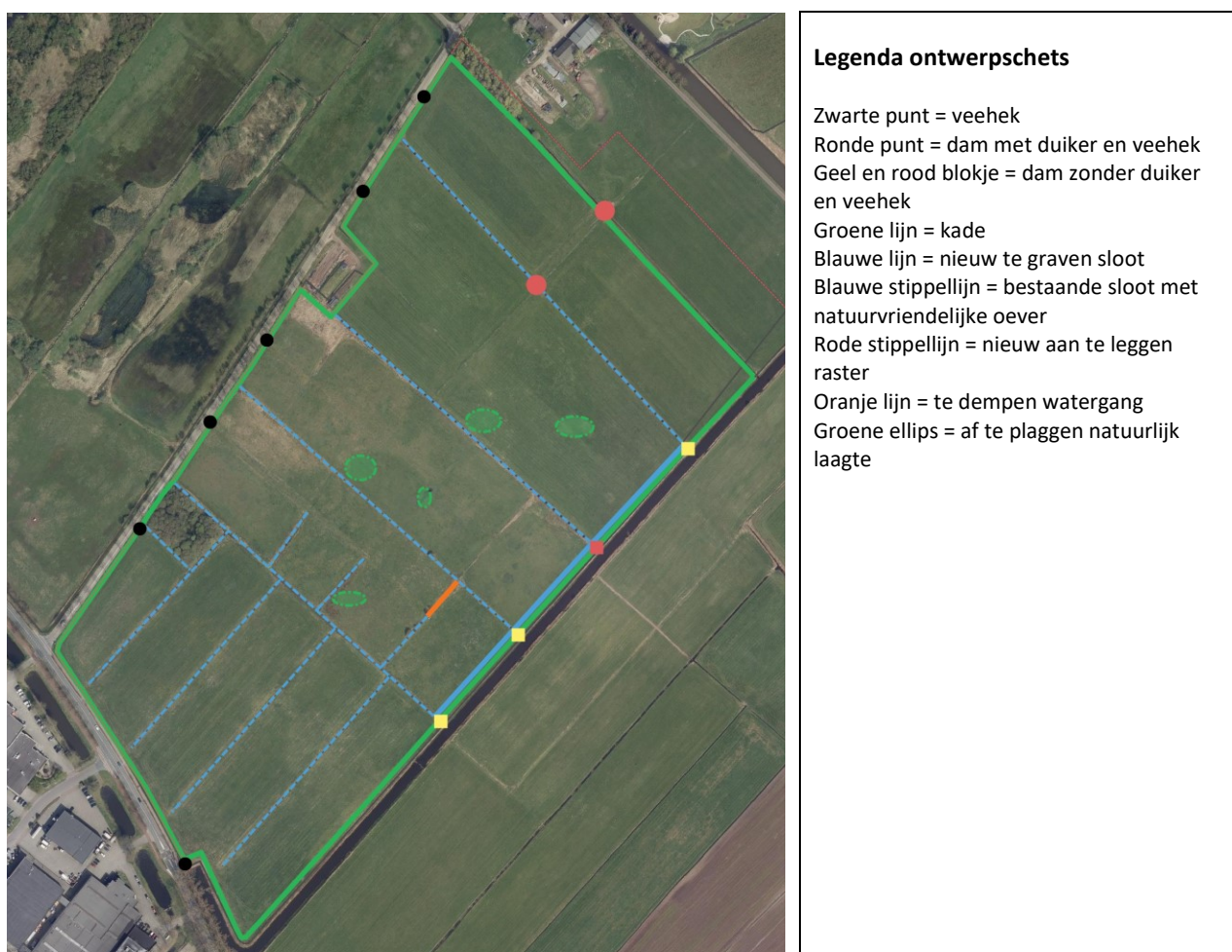
De bestaande sloten worden verondiept om voldoende buffering te geven aan De Hellen en de oevers worden verflauwd om een grotere natuurlijk gradiënt te realiseren. Binnen het gebied zijn enkele natuurlijke laagtes. Deze kunnen worden geplagd (maximaal 10cm diep en 200m² groot) om lokaal enkele droogvallende poelen te realiseren. Zowel het verflauwen van de oevers en het plaggen van de laagtes levert een bijdrage aan het vergroten van de biodiversiteit van het gebied (onder meer omdat de voedselrijke toplaag wordt verwijderd). Bij het vergraven van de oevers, laagtes en nieuwe hoofdsloot komt voldoende grond vrij om een kade rond het gebied aan te leggen.

Het gebied heeft nu nog zijn voormalige agrarische inrichting. Oude rasters, drenkbakken, hekwerken, die niet bruikbaar zijn en andere oneffenheden worden verwijderd. Langs de

Wageningselaan en Rauweveldse weg wordt een schapenraster geplaatst om inloop te voorkomen en eventuele begrazing mogelijk te maken. Er worden diverse dammen met duikers en schapenhek aangelegd om bereikbaarheid van de percelen te verbeteren. De ontwerpschets voor het terrein is weergegeven in figuur 5.

In het gebied is een ernstige vervuiling met zware metalen geconstateerd. Op basis van het verkennend onderzoek is de sanering in de inrichting meegenomen.

Door het vernatten van het terrein is het straks niet meer mogelijk om met zwaar materieel te beheren. Om efficiënt het vrijkomende gewas dat vrijkomt bij het beheer op te ruimen worden op drie plekken depotlocaties ingericht om met zwaar materieel in het gebied te komen. Deze zijn bereikbaar via de kades rond het terrein die tevens als beheerpad gebruikt kunnen worden.

Figuur 5. Ontwerpschets buffergebied de Hellen

2.2 Kenmerken van het plan

Onderstaande aspecten zijn in overweging genomen:

Bodemverontreiniging

In opdracht van Staatsbosbeheer is een verkennend bodemonderzoek binnen het buffergebied uitgevoerd. Bij dit onderzoek zijn een aantal vervuilingen geconstateerd. Bij grondroerende werkzaamheden is deze vrijkomende grond niet overal vrij toepasbaar, deze grond zal binnen het gebied worden gehouden. Bij één slootdemping is sprake van een ernstige vervuiling met zware metalen en PAK en dient nader te worden onderzocht op eventuele vervuiling van het

grondwater. Deze plek wordt in overleg met de omgevingsdienst gesaneerd, dit gebeurt in samenhang met de inrichtingswerkzaamheden.

Vergunningplicht Natuurbeschermingswet

Bij de uitvoering van de maatregelen worden (graaf)machines ingezet, dit brengt enige uitstoot van NOx met zich mee. Omdat de te treffen maatregelen hun basis vinden in het beheerplan voor het Natura 2000 gebied Binnenveld is voor de inrichting van het gebied geen Natuurbeschermingswet vergunning nodig en hoeft ook geen Aeries- berekening te worden gedaan.

Uitstralingseffecten vernatting

Er is onderzocht in hoeverre de aanliggende bebouwing (Rauweveldseweg 1 te Veenendaal) hinder ondervindt van de vernatting van het buffergebied. Dit blijkt zeer aannemelijk. Om ervoor te zorgen dat Rauweveldseweg 1 geen natschade heeft, wordt de aanliggende watergang niet gedempt of het waterpeil niet te veel aangepast, of beiden. Hierdoor is het positieve effect op de kwel in De Hellen iets kleiner, maar acceptabel.

Hinder

Eventuele tijdelijke hinder kan worden veroorzaakt door de graafwerkzaamheden en het grondtransport tijdens het natuurtechnisch grondverzet. Deze effecten hebben betrekking op de milieuaspecten geluid, trillingen en verkeer tijdens de aanlegfase.

Gezien het feit dat het aantal omwonenden zeer beperkt is zal ook de ervaren hinder beperkt zijn en bovendien van korte duur en eenmalig.

Ook tijdens het beheer van het terrein (maaieren) kan enige hinder ontstaan. Ook dit is steeds van korte duur en weinig frequent.

Cumulatieve effecten

In de nabije omgeving zullen het komende jaar ook nog de volgende activiteiten plaatsvinden:

- Inrichting van de Hellen;
- Sanering van de stortplaats Ketelweg.

Deze activiteiten hebben allemaal ten doel de natuur in het Natura 2000 gebied te versterken.

3 Plaats van het plan

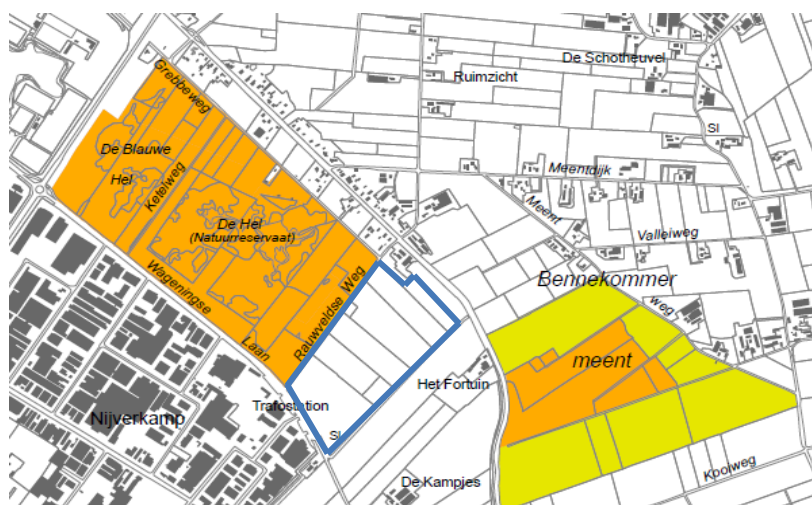
Het buffergebied de Hellen ligt aan de zuid-oost zijde van het natuurgebied de Hellen, dat samen met de Bennekommer Meent (in Gelderland) het Natura 2000 gebied het Binnenveld vormt.

Aan de westzijde van het buffergebied ligt het bedrijventerrein 'Nijverkamp' en aan de oostzijde 'de Grift' ofwel het Valleikanaal, de verbindende waterweg tussen de Nederrijn en het Eemmeer.

Aan de zuid-west zijde van het buffergebied ligt landbouwgebied.

Inrichting van het gebied als natuurgebied vervult op de volgende manieren een bufferfunctie richting de kwetsbare natuur in de Hellen:

- Het risico op uitspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen vanuit het landbouwgebied wordt kleiner, de depositie van stikstof verminderd;
- De grondwaterstand in het buffergebied kan worden verhoogd, hierdoor wordt de kweldruk in het natuurgebied hoger.

Figuur 6. Ligging buffergebied ten opzichte van Veenendaal en Natura 2000

4 Kenmerken van het potentiële effect

De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk invloed op het milieu. In dit hoofdstuk zijn de mogelijke milieueffecten van de voorgenomen ontwikkeling beschreven.

4.1 Bodem

In het voorliggende plan worden de voormalig agrarische gronden ingericht als natuurgebied. Het inrichten van het gebied als natuurgebied zal geen negatieve effecten op de bodemkwaliteit sorteren maar kan juist een positieve bijdrage leveren. Er zijn derhalve geen negatieve effecten te verwachten op de bodem.

4.2 Archeologie

Een klein deel van het terrein heeft de dubbelbestemming 'Waarde Archeologie 2'. Uit overleg met de Gemeente Veenendaal is gebleken dat geen archeologisch onderzoek nodig is. Er zijn geen belemmeringen ten aanzien van de te verrichten werkzaamheden en het beoogde gebruik.

4.3 Natuur

Door het bureau Ecogroen is een NNN-toetsing van de inrichting van het buffergebied voor de Hellen gedaan. De toetsing geeft aanleiding tot onderstaande conclusie.

Het plangebied maakt deel uit van het NNN. Uit de effectbeoordeling blijkt dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN in de provincie Utrecht, met uitzondering van de verbindingfunctie (zie hieronder), niet worden aangetast. Er is geen sprake van externe werking naar het GNN.

Per saldo is sprake van een zeer positief effect op het NNN in de provincie Utrecht en Natura 2000. De herinrichting versterkt de potentie tot het bereiken van bestaande en potentiële beheertypen. Ook biedt het kansen tot uitbreiding van de aanwezigheid van verschillende soorten in het NNN en wordt het oppervlak natuur binnen het NNN vergroot. Verder leidt dit plan tot een verbeterde kweldruk in het nabijgelegen Natura 2000-gebied Binnenveld, deelgebied de Hellen.

Met betrekking tot een mogelijke aantasting van de verbindingfunctie van het NNN in Utrecht is relevant dat inmiddels is gebleken dat het niet meer nodig is om waterberging te realiseren in het buffergebied. Daarmee is het niet meer nodig om opvoerpompen aan te brengen, die belemmerend werken voor de verbindingfunctie. Er zal een visvriendelijke overloop worden gerealiseerd. Met het vervallen van de waterbergingsfunctie vervalt ook het risico op onevenredige aantasting van de verbindingfunctie.

Ecogroen heeft ook onderzoek gedaan naar de aanwezigheid of mogelijke aanwezigheid van kwetsbare soorten. Om onnodig verlies van ecologische waarden en aantasting van soorten te voorkomen worden de werkzaamheden onder begeleiding van een deskundig ecooloog uitgevoerd op basis van een ecologisch werkprotocol, waarbij gestuurd wordt op instandhouding van de kwetsbare soorten. Het verondiepen van sloten leidt in elk geval tot vergroting van het leefgebied voor de grote modderkruiper.

4.4 Geluid

In het voorliggende geval is sprake van de realisatie van natuur. Dit betreft geen geluidsgevoelige of geluid producerende bestemming. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op het gebied van geluid.

4.5 Luchtkwaliteit

In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. De inrichting van het plangebied als natuur is aan te merken als een project welke 'niet in betekenende mate bijdraagt' aan de luchtverontreiniging. Er is geen sprake van een effect voor het aspect luchtkwaliteit.

5 Conclusie

Op grond van het voorgaande wordt geconcludeerd, dat er geen sprake is van waarschijnlijk belangrijke gevolgen voor het milieu zoals bedoeld in artikel 7.16 en 7.17 Wet milieubeheer en is het maken van een milieueffectrapport voor de besluitvorming over het project niet nodig. De beoordeling hiervan ligt formeel bij het bevoegd gezag.